



— ගමනක පිළිපැදිය —
යුතු වනය හා එයට
අදාළ නීතිරීති

සිංහල

سنهالي

ගමනක පිළිපැදිය යුතු විනය හා එයට
අදාළ නීතිරීති.

සියලු පැසසුම් විශ්වයේ පරමාධිපති අල්ලාහ්ට
ම හිමි ය. අපගේ නබිවරයාණන් වන දේව දූත
මුහම්මද් තුමාණන්ටත් එතුමාණන්ගේ පවුලේ
උදවියටත් එතුමාණන්ගේ හිත මිතුරන් ඇතුළු
සියලු දෙනා හටත් ශාන්තිය හා සමාදානය අත්
වේවා!

මේ සියල්ලට පසු:

මෙය ගමනක විනය හා ඒ හා
බැඳුණු නීති පිළිබඳ සඳහන්
කෙටි ලිපියකි. මෙහි මගියාට
අවශ්‍ය බොහෝ දෑ පැහැදිලි
කිරීමට අපි කැමැත්තෙමු.

මෙය ගෞරවණීය අල්ලාහ්ගේ තෘප්තිය
උදෙසා කෙරෙන අවංක සේවයක් ලෙස හා
පොදුවේ මුස්ලිම්වරුන් හට ප්‍රතිලාභ ගෙන
දෙන්නක් ලෙස පත් කර දෙන මෙන් අපි
අල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලා සිටිමු.

විවිධ භාෂාවන්ගෙන් ඉස්ලාමීය අන්තගර්ත
සේවා සංගමයේ අධ්‍යාපන කමිටුව



පළමුව: ගමනක පිළිපැදිය යුතු විනය

හජ් වන්දනාව සඳහා හෝ වෙනත් නැමදුමක් ඉටු කිරීම සඳහා ගමන් කරන්නෙකු පහත සඳහන් කරුණු පිළිබඳ සැලකිලිමත් විය යුතුය.

1

ගමන් කරන වේලාව, වාහනය, මගී සගයින්, මාගර් බොහෝමයක් පිහිටා ඇත්නම් නිශ්චිත මාගර් දිශාව යනාදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් යහපත අල්ලාහ්ගෙන් පැතිය යුතුය. ඒ සම්බන්ධයෙන් දැනුම ඇති සුදුසු පුද්ගලයින්ගෙන් විමසා දැන ගත යුතුය.

හජ් හා උමිරා වන්දනාව යනු කිසිදු සැකයකින් තොරව යහපත් ගමන් දෙකකි. යහපත පැතීමේ ක්‍රමය වනුයේ: රකආත් දෙකක් ඉටු කර පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් සඳහන් කර ඇති ප්‍රාථර්නාවන් පැතීමය.



2

හජ් ඉටු කරන හෝ උමරා ඉටු කරන අයකු තම හජ් හා උමරාව උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙනුවෙන් පමණක් ඉටු කරන බවට හා ඔහු වෙතට පමණක් සමීප වන බවට අධිෂ්ඨාන කර ගැනීම අනිවාර්ය වේ.

ලොවේ විනාශ වී යන අල්ප දෑ සඳහා හෝ ආඩම්බර කම හෝ විශේෂ නාමයක් ලැබීම හෝ ප්‍රදගර්නය කිරීම හෝ මුහුණිවිඡාව එමගින් අපේක්ෂා කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුය. හේතුව ඒවා සිදු කරන ක්‍රියාවන් නිෂ්පල වී යාමට හා එය පිළිගනු නො ලැබීමට හේතු සාධකයක් වන බැවිනි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَٰهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا﴾

"මම නුඹලා මෙන් මිනිසෙකු පමණි. නුඹලාගේ දෙවියන් එකම දෙවිදෙකු යැයි මා වෙත දන්වනු ලැබ ඇත. එහෙයින් කවරෙකු තම පරමාධිපතීගේ හමු ව අපේක්ෂා කරන්නේ ද ඔහු දැහැමි ක්‍රියාවන් සිදු කරන්නවා! තම පරමාධිපතිට ගැතිකම් කිරීමෙන් කිසිවකු ආදේශ නොකරන්නවා!" යැයි (නබිවරය,)

නුඹ පවසනු. (අල් කහ්ෆ්: 110)

අල්-හදිස් අල්-කුද්සි හෙවත් දේව ප්‍රකාශ සඳහන් හදිසයක මෙසේ ප්‍රකාශ වී ඇත.

﴿أَنَا أَعْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ﴾⁽¹⁾

"ආදේශකයන්ගේ ආදේශයෙන් මම ස්වාධීන වෙමි. කවරෙකු මා සමග, මා හැර වෙනත් කෙනෙකු හවුල් කරමින් ක්‍රියාවක් සිදු කළේ ද සැබැවින්ම මම ඔහුව ද ඔහුගේ ආදේශය ද අතහැර දැමුවෙමි."⁽¹⁾



(1) ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් හදිස් අංක (2985) යටතේ වාර්තා කරන ලදි.

3

හජ් ඉටු කරන්නා හා උමිරා ඉටු කරන්නා, හජ් හා උමිරා හි නීතිරීති මෙන්ම, ගමනක පිළිපැදිය යුතු නීතිරීති පිළිබඳ අවබෝධය ලබා තිබිය යුතු ය.

එය එහි අනිවාර්ය ක්‍රියාවක් මග නො හරිනු පිණිස හා තහනම් දෙයක නො වැටෙනු පිණිසය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

«مَنْ يُرِدِ اللَّهَ بِهِ خَيْرًا يُفْقِهِهُ فِي الدِّينِ»⁽²⁾

"අල්ලාහ් කවරෙකුට යහපත පතන්නේ ද, ඔහු ඔහුට දහම තුළ අවබෝධය පිරිනමනු ඇත."⁽²⁾

4

හජ් හෝ උමිරා ඉටු කරන්නා තම හජ් හා උමිරා වෙනුවෙන් නිත්‍යානුකූල ලෙස උපයා ගත් මුදල් තෝරා ගත යුතුය. මක්නිසාදයත් අල්ලාහ් පිවිතුරුය, පිවිතුරු දෑ හැර වෙනත් කිසිවක් ඔහු පිළිනොගන්නා බැවිනි.

එමෙන්ම තහනම් ඉපැයීම්, ප්‍රාථර්නාව ප්‍රතික්ෂේප වීමට හේතුවක් වන බැවිනි.

5

සියලුම පාපකම් හා වැරදි සඳහා පාපක්ෂමාව පැතීම, ජනයාට යම් අසාධාරණයක් තමන් විසින් සිදු වී ඇත්නම් එය ඔහුට නැවත ලබා දීම, එයින් ඔවුන්ව නිදහස් කිරීම.

එය මාන්‍යය හෝ ධනය හෝ ඒ හැර වෙනත් දෙයක් වුව ද එසේමය.

6

මගියා තම අන්තිම කැමැත්ත, තමන් සතු දෑ හා තමන්ට ලැබිය යුතු /තමන් ගෙවිය යුතු දෑ ලියා තැබීම.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

(2) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2738) යටතේ වාතර් කර ඇති අතර, ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක (1627) යටතේ වාතර් කර ඇත.

«مَا حَقُّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَهُ مَيِّتٌ يُوصِي فِيهِ يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ»⁽³⁾.

"යමක් සම්බන්ධයෙන් අන්තිම කැමැත්ත පවසන්නට මුස්ලිම්වරයකුට යමක් තිබේ, ඔහුගේ අන්තිම කැමැත්ත ඔහු ඉදිරියේ ලියනු ලැබීමෙන් තොරව රාත්‍රී දෙකක් ගත කිරීම සුදුසු නොවන්නේය."⁽³⁾

ඒ සඳහා සාක්ෂිකරුවකු නියම කර ගනියි. ඔහු මත පැවරුණු ණය පියවයි. තැන්පතු ඒවායෙහි අයිතිකරුවන්ට නැවත භාර දෙයි. එසේ නැතහොත් ඒවා තබා ගැනීමට ඔවුන්ගෙන් අවසර පතයි.

7

මගියා දැහැමි මගී මිතුරෙකු තෝරා ගැනීමට උනන්දු වීම සතුටු දායක වේ. ආගමික දැනුම සෙවීමට ද උනන්දු විය යුතුය.

සැබැවින්ම එය ඔහු ආශ්වර්ෂාද ලැබීමටත් ඔහුගේ ගමනෙහි හා හජ් උම්රා කටයුතුවලදී වැරදි කිරීමෙහි නොවැටීමට හේතුවක් වනු ඇත. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ:

«الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُجَالِلُ»⁽⁴⁾

“මිනිසා තම කලායාණ මිතුරාගේ දහම මත සිටියි. එබැවින් ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝ වේවා තම කලායාණ මිතුරන් වන්නේ කවුරුන්දැයි මැනවින් බලන්න!”⁽⁴⁾

තවද නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රකාශයක් මෙසේය.

«لَا تَصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا، وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيٌّ»⁽⁵⁾

“දේවත්වය විශ්වාස කරන මුස්ලිම්වරයකු හැර අන් කිසිවෙකු සමඟ මිත්‍රත්වයක් ඇති කර නො ගන්න. හක්කිමත් පුද්ගලයෙකුට හැර අන් කිසිවෙකුට ඔබේ ආහාර අනුභව කිරීමට ඉඩ නොදෙන්න.”⁽⁵⁾

(3) මෙය අබු දාවුද් විසින් හදිස් අංක (4833) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(4) මෙය අබු දාවුද් විසින් හදිස් අංක (4832) යටතේ හා නිමරිදි තුමා විසින් හදිස් අංක (2395) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(5) මෙය අන්-නබරානි තුමා විසින් හදිස් අංක (823) යටතේ වාර්තා කර ඇත.



8

මගියා තම පවුලට, තම ඥාතීන්ට, තම අසල්වැසියන්ට හා තම මිතුරන්ට සමුදීම සතුටුදායක වේ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

«مَنْ أَرَادَ أَنْ يُسَافِرَ فَلْيَقُلْ لِمَنْ يُجْلِفُ: أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا يُضِيعُ وَدَائِعُهُ»⁽⁶⁾

කවරෙකු ගමනක් යෑමට අපේක්ෂා කළේ ද ඔහු ඇරඹුවන්නන් හට මෙසේ පවසයි.

أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ

"අස්තවිදිලල්ලාහ දිනක වඅමානතක වහ:වෘතීම් අමලික"

(තේරුම: ඔබේ දහම, ඔබේ සුරක්ෂිතභාවය හා ඔබේ ක්‍රියාවන්හි අවසානය අල්ලාහට භාර කර සමුගෙන යමි.)⁽⁶⁾⁽⁷⁾

තම මිතුරන් අතරින් කිසිවෙකු හෝ ගමනක් යෑමට අපේක්ෂා කළ විටෙක, නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔහුට සමු දෙමින් මෙසේ ප්‍රාථර්තා කරන්නට වූහ.

«أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ»⁽⁷⁾

"අස්තවිදිලල්ලාහ දිනක වඅමානතක වහ:වෘතීම් අමලික"

(තේරුම: ඔබේ දහම, ඔබේ සුරක්ෂිතභාවය හා ඔබේ ක්‍රියාවන්හි අවසානය අල්ලාහට භාර කර සමුගෙන යමි.)

මගීන් අතරින් කිසිවෙකු හෝ ඔහුට උපදෙස් දෙන මෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් ඉල්ලා සිටි විට, එතුමාණෝ මෙසේ පවසා සිටියහ:

(6) මෙය නිමර්දි තුමා විසින් හදිස් අංක (3444) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(7) මෙය අහ්මද් තුමා තම මුස්නද් නම් කෘතියෙහි හදිස් අංක (4524) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

«رَزَوَدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ»⁽⁸⁾

"සැවවදකල්ලාහුත් තක්වා, වගර දන්බක, වයස්සර
ලකල් හයිර හයිසු මා කුත්ත"

(තේරුම: අල්ලාහ් ඔබට බියබැතිකම පිරිනමන්වා.
ඔබේ පවට සමාව දෙන්නවා. ඔබ කොතැනක සිටිය ද
ඔබට යහපත ලෙහෙසි පහසු කර දෙන්නවා!)⁽⁸⁾

ගමනක් යන්නට සිතා මිනිසකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි
වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ, "අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි!
මට උපදෙස් දෙන්නැ"යි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ
පැවසූහ:

«أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالتَّكْوِيرِ عَلَى كُلِّ سَرَفٍ» فَلَمَّا مَضَى قَالَ: «اللَّهُمَّ ارْزُو لَهُ الْأَرْضَ، وَهُوَ
عَلَيْهِ السَّفَرُ»⁽⁹⁾

අල්ලාහ්ට බිය බැතිමත් වන ලෙසත්, සෑම උස් ස්ථානයක
අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසන ලෙසත්, මම ඔබට
උපදෙස් දෙමි. ඔහු එතැනින් ගිය කල්හි, එතුමාණෝ
මෙසේ පැවසූහ:

اللَّهُمَّ ارْزُو لَهُ الْأَرْضَ، وَهُوَ عَلَيْهِ السَّفَرُ

"අල්ලාහුමමස්වි ලහුල් අළර් වහව්වින් අලයිහිස් සරර"
(අහෝ දෙවිඳුනි, ඔහුට පොළොව පහසු කර, ගමනද
පහසු කර දෙන්න.)⁽⁹⁾

9

ගමනේදී ඔහු සමග ගෙජ්ජි, සංගීත භාණ්ඩ,
සුනබයින් වැනි දෑ රැගෙන නොයා යූතුය. එය නබි
(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන්
අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා වාතරා
කළ හදිසයකට අනුවය.

«لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةَ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ»⁽¹⁰⁾

“සුනබයෙක් හෝ සිනුවක් හෝ ඇති කණ්ඩායමක් සමග
මලක්වරුන් සම්බන්ධතාවන් පවත්වන්නේ නැත.”⁽¹⁰⁾

(8) මෙය අහ්මද් තුමා විසින් තම මුස්නද් නම් කෘතියෙහි හදිස් අංක (9724) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(9) මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් තුමා විසින් හදිස් අංක (2113) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(10) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2593) යටතේ ද ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක (2770) යටතේ ද වාර්තා කර ඇත.

10

යමෙකුට බිරියන් කිහිප දෙනෙකු සිටින විටෙක, ඔහුගේ එක් බිරියක් සමග ගමනක නිරත වන්නට ඔහු අපේක්ෂා කළේ නම්, එවිට කුසපත් ඇද කවර බිරියගේ කුසපත තෝරා ගනු ලබන්නේ ද ඇය ඔහු සමග පිටත්ව යයි.

එය ආශ්‍රෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ හදිසයකට අනුවය:

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَأَيُّهُنَّ خَرَجَ سَهْمَهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ»⁽¹¹⁾.

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් යම් ගමනක් යන්නට අපේක්ෂා කළ විට, තම බිරියන් අතර කුසපත් අදියි. ඔවුන් අතර කවර බිරියගේ කොටස තෝරා ගනු ලබන්නේ ද ඇය සමග එතුමාණන් පිටත්ව යයි."⁽¹¹⁾

11

පහසුකමක් ඇත්නම් බ්‍රහස්පතින්දා දහවල් ආරම්භයේ ගමන සඳහා පිටත්ව යෑම සතුටු දායකය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එසේ සිදු කර ඇත්තාහ.

ක:බි ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පවසයි:

«لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخْرِجُ إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ إِلَّا يَوْمَ الْحَيْسِ»⁽¹²⁾.

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ගමනක පිටත්ව යන්නට අදහස් කළ විට, බ්‍රහස්පතින්දා දිනයේ හැර වෙනත් දිනවල එසේ පිටත්ව යන්නේ කලාතුරකිනි."⁽¹²⁾

(11) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2949) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(12) මෙය අබු දාවුද් තුමා විසින් හදිස් අංක (5094) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

12

ගමනක් යන අවස්ථාවක හා වෙනත් අවස්ථාවක නිවසින් බැහැර වීමේ දී පැවසිය යුතු ප්‍රාථමික උසුරීම සතුටුදායක ක්‍රියාවක් වේ.

ඔහු ඉන් පිටත් වන විට මෙසේ පවසයි:

«بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلِمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ»⁽¹³⁾.

"බිස්මිල්ලාහි තවක්කල්තු අලල්ලාහි වලාහවිල වලාකුවිවත ඉල්ලා බිල්ලාහ්, අල්ලාහුමිම ඉන්තී අවුදු බික අන් අදිල්ල අවි උදිල්ල අවි අසිල්ල අවි උසිල්ල අවි අද්ලිම අවි උද්ලම අවි අජ්හල අවි යුජ්හල අලෙයිස."

(අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් (පිටත්වෙමි,) මගේ කායර්යන් සියල්ල සම්පූර්ණයෙන් අල්ලාහ් වෙත භාරකර ඔහුවම විශ්වාස කරමි. තවද අල්ලාහ් හැර වෙනත් කිසිදු ශක්තියක් හෝ බලයක් නැත. යා අල්ලාහ් මා මංවුළාවීම හෝ මා අවමානයට ලක්වීම හෝ අසාධාරණය කිරීම හෝ මා අසාධාරණයට ලක්වීම, මා මන්ද බුද්ධිකයකු වීම හෝ මන්ද බුද්ධිකයකු බවට පත්කරනු ලැබීම යනාදියෙන් මාව ආරක්ෂා කරනු මැනව)⁽¹³⁾

(13) වසාඉස් සෆරි: එහි ඇතිවන දුෂ්කරතාවය. සහිත් ග්‍රන්ථවල සඳහන් අතරයෙන් මෙය පැහැදිලි කරන ලදී. (4/284)

13

ගමනේ කිව යුතු ප්‍රාථර්තාව උසුරීම ද සතුටු දායක ක්‍රියාවකි.

ඔහු සත්වයා මත හෝ වාහනය මත හෝ ගුවන් යානය මත හෝ වෙනත් වාහනයක් මත නගින විට මෙසේ පවසයි:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ يَقُولُ: {سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ} [الزخرف: ١٤] اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالْتَقْوَىٰ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ، وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ..»⁽¹⁷⁾

"අල්ලාහු අක්බර්, අල්ලාහු අක්බර්, අල්ලාහු අක්බර්, සුබ්හානල්ලේ සහ්හර් ලනා හාදා වමා කුන්තා ලහු මුක්රින්නින් වගුන්තා ඉලා රබ්බිනා ලමුත්කලිබුන්. අල්ලාහුම්ම ඉන්තා නස්අලූක හි සහර්නා හාදල් බිරර් වත්තක්වා වමින්ල් අමලි මා තළර්. අල්ලාහුම්ම හව්වින් අලයිනා සහර්නා හාදා වත්වි අන්තා බු:දහු. අල්ලාහුම්ම අන්තස් සාහිබු හිස් සහර් වල්-කලිගතු හිල්-අහ්ලි, අල්ලාහුම්ම ඉන්නි අලාභ්බික මින් ව:සාඉස්-සහර් ව වකඅබතිල්-මන්ළරි වසුඉල් මුත්කලබි හිල් මාලි වල්-අහ්ලි."

තේරුම: අල්ලාහ් අති ශ්රේෂ්ඨය, අල්ලාහ් අති ශ්රේෂ්ඨය, අල්ලාහ් අති ශ්රේෂ්ඨය, මෙය අප හට වසහ කර දුන්නාවූ (අල්ලාහ්) සුවිශුද්ධය. ඒ සඳහා කිසිම හැකියාවක් අපට නොමැත. නියත වශයෙන්ම අපගේ පරමාධිපති වෙතම අපි නැවත යා යුත්තේ වෙමු. යා අල්ලාහ්! මෙම ගමනේදී යහපතද බියැබතිමත්භාවයද ක්රියාවලින් ඔබ පිළිගන්නා දෑද ඔබෙන් අයැද සිටින්නෙමු. තවද යා අල්ලාහ්! අපේ මෙම ගමන පහසු කරනු මැනව. එහි දුර කෙටිකර දෙනු මැනව. මෙම ගමනේ සහයා උරුමකරු ඔබයි. පවුලේ නියෝජිතයාද ඔබයි. යා අල්ලාහ්! මෙම ගමනින් සිදුවිය හැකි වෙහෙසෙන්ද මගේ ඉරියව්වල වෙනස්වීමෙන්ද මගේ පවුලට හා මගේ ධනයට සිදුවිය හැකි නරකින්ද ආරක්ෂා කරන මෙන් මා ඔබෙන් පතමි.)⁽¹⁴⁾⁽¹⁵⁾⁽¹⁶⁾⁽¹⁷⁾

(14) වකආබතිල් මන්ළරි: නපුරු ස්වරූප හා දුකින් පීඩාවට පත්වන සිදුවීම් ය. සහිත් ග්‍රන්ථවල සඳහන් අතරයෙන් මෙය පැහැදිලි කරන ලදී. (4/284)

(15) වසුඉල් මුත්කලිබි: නැවත හැරීම. සහිත් ග්‍රන්ථවල සඳහන් අතරයෙන් මෙය පැහැදිලි කරන ලදී. (4/284)

(16) මෙය අහ්මද් තුමා තම මුස්නද් නම් කෘතියෙහි හදිස් අංක (6374) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(17) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2998) යටතේ වාර්තා කර ඇත.



14

මගී සහායකයකු නොමැතිව තනිව
ගමන් නො කිරීම සතුටුදායක ය.

එය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ
ප්‍රකාශයකට අනුවය.

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْدَةِ مَا أَعْلَمُ مَا سَارَّ رَأْيَ بَلِيلٍ وَحْدَةٍ»⁽¹⁸⁾

“තනිව ගමන් කිරීම ගැන මා දන්නා
දෑ මිනිසුන් දැන ගන්නේ නම්, රාත්‍රි
යේ කිසිදු මගියකු තනිව ගමන්
නොකරනු ඇත.”⁽¹⁸⁾

(18) මෙය අබු දාවුද් විසින් හදිස් අංක (2608) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

“

15

මගින් ඔවුන් අතර නායකයකු පත් කර ගනිමි:

එය ඔවුන් සියලු දෙනා ඔහු විසින් එක්රැස් කිරීම පිණිසය. එමෙන්ම ඔවුන් එකඟතාවට ගෙන ඒමට වඩාත් ශක්තිමත් වන අතර ඔවුන්ගේ අරමුණු ළඟා කිරීමට බලවත් වනු ඇත.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ:

﴿إِذَا خَرَجْنَاكَ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤْمَرُوا أَحَدَهُمْ﴾⁽¹⁹⁾

"යම් ගමනක තිදෙනෙකු පිටත්ව ගිය විට, ඔවුන් අතරින් එක් අයකු නායකයකු බවට ඔවුහු පත් කර ගත යුතුය."⁽¹⁹⁾

”

(19) මෙය අහ්මද් තුමා තම මුස්නද් නම් කෘතියෙහි හදිස් අංක (17736) යටතේ වාර්තා කර ඇත.



16

අල්ලාහ් නියම කළ අවනත වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් ඔහු තහනම් කළ දැයින් වැළකී සිටීමටත් වගබලා ගත යුතුය. එමෙන්ම උසස් සාදාචාර ගතිගුණවලින් හැසිරිය යුතුය.

උදව් උපකාර අවශ්‍ය අයට උදව් කළ යුතුය. දැනුම සොයන අය හා ඒ වෙත අවශ්‍යතාවෙන් පෙළෙන අය වෙනුවෙන් වියදම් කළ යුතුය. ඔහුගේ මුදල් සම්බන්ධයෙන් ත්‍යාගශීලී විය යුතුය. තමන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් හා තම සහෝදරයන්ගේ යහපත මෙන්ම අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් වියදම් කළ යුතුය.

17

අතැම් විට අවශ්‍යතාවයක් මතු විය හැකි බැවින් හා කරුණු වෙනස් විය හැකි බැවින්,

ඔහු තම වියදමට අවශ්‍ය දෑ සහ ගමනට අවශ්‍ය දෑ වැඩි කර ගත යුතුය.



18

එහි දී තම මගී මිතුරාට සතුට ගෙන දෙන පරිදි ප්‍රීතිමත් මුහුණකින් හා යහපත් මනසකින් යුතුව කටයුතු කළ යුතුය.

එවිට ඔහු හිතවත් සෙනෙහෙබර කෙනකු විය හැක.

19

තම සහෝදරයා විසින් සිදු වන අපහාස මෙන්ම ඔහුගේ මතයට විරුද්ධ වූ කලක ඉන් ඇති වන අපහසුතා ගැන ඉවසා දරා ගත යුතුය.

20

මගින් එක් තැනකට ගොඩ වැදුනු විටෙක, ඔවුන් එකිනෙකා කිට්ටුවෙන් එකට සිටිය යුතු ය.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සගයින් එක් තැනකට ගොඩ වැදුනු විට ඔවුන් මිටියාවත් හා නිමින අතර වෙන්ව ගියහ.

එවිට (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

«إِنَّ تَفَرُّقَكُمْ فِي السُّعَابِ وَالْأَوْدِيَةِ إِنَّمَا ذِكْرُكُمْ مِنَ الشَّيْطَانِ»⁽²⁰⁾

"මෙම මිටියාවත් හා මංමාවත් තුළ නුඹලා බෙදී වෙන්ව යන්නේ නම් එය ඡෙයිතාන්ගෙන් වූවකි."⁽²⁰⁾

පසුව ඔවුහු එකිනෙකා අනෙකාට කිට්ටුවෙන් සම්පයෙන් සිටියහ. එය ඔවුන් අතර රෙදි කඩක් එළවේ නම් ඔවුන්ට එය ප්‍රමාණවත් වන තරමටම විය.

21

ගමනේ දී යම් තැනකට හෝ වෙනත් යම් නිවසකට හෝ ගොඩ වූ විටෙක නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සහතික කළ ප්‍රාථර්නාවන් උසුරීම යෝග්‍ය ය.

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» (21)

"අලුතු බිකලිමානිල්ලාහින් තාමිමානි මින් ෂරරී මා හ:ලක්"
 (අල්ලාහ්ගේ පරිපූර්ණ වදන් තුළින් ඔහු මැඩු දැනි හානියෙන්
 මම ආරක්ෂාව පතමි.) (21)

ඔහු එසේ පැවසුවහොත්, ඔහු එම නිවසින් පිටව යන තුරු ඔහුට
 කිසිවක් හානියක් නොකරනු ඇත.

22

ඔහු උස් ස්ථානවල නැග යන විට 'අල්ලාහු
 අක්බර්' (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨයි) යැයි
 පැවසීම සහ පහත් ස්ථාන සහ නිම්න
 අතරින් බැස යන විට 'සුබ්හානල්ලාහ්'
 (අල්ලාහ් සුවිශුද්ධය) යැයි පැවසීම සතුටු
 දායකය. ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) මෙසේ
 පැවසීය:

"අපි නගින විට (අල්ලාහු අක්බර්
 යැයි) තක්බීර් පැවසුවෙමු. තවද අපි
 බසින විට (සුබ්හානල්ලාහ් යැයි)
 තස්බීහ් පැවසුවෙමු." (22)

ඔවුන් තක්බීර් පැවසීම උස්
 හඬින් හඬ අවදි නොකළ
 යුතුය. සල්ලල්ලාහු අලයිහි
 වසල්ලම් තුමාණෝ මෙසේ
 පැවසූහ:

(23) «يَا أَيُّهَا النَّاسُ ارْجِعُوا عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَحَدًا وَلَا غَائِبًا إِنَّهُ مَعَكُمْ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ»

"අහෝ ජනයානි! ඔබ (සැහැල්ලු හඬින්) මෘදු ලෙස කටයුතු
 කරන්න. හේතුව සැබැවින්ම ඔබ ඇරයුම් කරන්නේ
 බිහිරෙකු හෝ පෙනී නොසිටින කෙනෙකුට නොවේ.
 සැබැවින්ම ඔහු ඔබ සමගම සිටී. සැබැවින්ම ඔහු සවර්
 ශ්‍රාවකය; ඉතා සම්පතය." (23)

23

ගමන අතරවාරයේ රාත්‍රී කාලයේ විශේෂයෙන්ම
 එහි ආරම්භයේ ගමන් කිරීම සතුටු දායකය.
 එය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්)
 තුමාණන්ගේ ප්‍රකාශයට අනුගතවය:

(21) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2994) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(22) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (2993) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(23) මෙය අබු දාවුද් විසින් හදිස් අංක (2571) යටතේ වාර්තා කර ඇත.



«عَلَيْكُمْ بِالذُّلَّةِ؛ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ»⁽²⁴⁾

"ඔබ රාත්‍රියේ ගමන් කරන්න. සැබැවින්ම රාත්‍රියේදී පෘථිවිය නමාශීලී වේ."⁽²⁴⁾

24

ගමනේ දී අධික ලෙස ප්‍රාථර්නාවන්හි තීරන වීම සතුටුදායකය.

එය (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ප්‍රකාශයට අනුගතවය.

«ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ
وَدَعْوَةُ الْمَسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ»⁽²⁵⁾

"තිදෙනෙකුගේ
ප්‍රාථර්නාවන් කිසිදු
සැකයකින් තොරව පිළිගනු
ලබති. අසාධාරණයට ලක්
වූ තැනැත්තාගේ
ප්‍රාථර්නාව, මගියාගේ
ප්‍රාථර්නාව හා පියකු තම
පුතු වෙනුවෙන් කරන
ප්‍රාථර්නාවයි."⁽²⁵⁾



(24) මෙය අහ්මද් තුමා තම මුස්නද් නම් කෘතියෙහි හදිස් අංක (10771) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(25) බස්සාර් විසින් ඔහුගේ මුස්නද්හි හදිස් අංක (10068) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

දෙවැන්න: ගමනේ ද පිරිසිදුකම.

මගියා තම පිරිසිදුකම ගැන
 සැලකිලිමත් විය යුතුය.

සුළු කිල්ලට හසු වූ විට වුළු කර ගත යුතු අතර, මහා
 කිල්ලට හසු වූ විට ස්නානය කර ගත යුතුය.

ඔහුට ජලය නොලැබුණේ නම්

හෝ ඔහුගේ කෑමට හා බීමට අවශ්‍ය සුළු ජල
 ප්‍රමාණයක් පමණක් ඇත්නම් හෝ ඔහු තයම්මුම්
 කර ගනී.



තම අත් දෙක
 පොළොවට
 ගසා ඒ දෙකින්
 තම මුහුණ හා
 අත් දෙක පිසදා
 ගැනීමය.

තයම්මුම් කිරීමේ
 ක්‍රමය:

තයම්මුම් තුළින් පිරිසිදු වීම තාවකාලික පිරිසිදු
 වීමකි.

ජලය ලැබුණු විටෙක, එය අවලංගු වේ. එවිට ඔහු ජලය භාවිතා කළ
 යුතුය. (අඹු සැම ඇසුර වැනි) මහා කිල්ල හේතුවෙන් ඔහු තයම්මුම්
 කළ විටෙක, පසුව ජලය ලැබුණේ නම් ඒ සඳහා ස්නානය
 කර ගැනීම අනිවාර්ය වේ.

එමෙන්ම මළපහ කිරීම හේතුවෙන් ඔහු තයම්මුම් කළ විටෙක පසුව ඔහු ජලය ලැබුවේ නම්, එයින් වුළු ගැනීම අනිවාර්ය වේ. හදිසයක මෙසේ සඳහන් වෙයි.

«الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ، فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ، وَلْيَمْسَسْهُ بَسْرَةً» (26)

"වසර දහයකට ජලය නොලැබුණ ද, පිරිසිදු පස මුස්ලිම්වරයෙකුගේ වුළු ධෝවණය(ට විකල්පයක්) වේ. නමුත් ජලය ලැබුණු විටක ඔහු අල්ලාහ්ට බියවෙත්වා! ඔහු තම ශරීරය එයින් (ජලයෙන්) තෙමාගත්වා!" (26)

මේස් සපත්තු මත මස්ත් කිරීම අල්-කුආර්නය,

සුන්නාව හා අහ්ලස් සුන්නාවරුන්ගේ එකඟතාව අනුව ආගමානුගත කරන ලද්දකි.

මේස් සපත්තු මත හා එහි අතර්යෙන් පවතින දෑ මත මස්ත් කිරීම සඳහා ඇතැම් කොන්දේසි ඇත:

1.

සපත්තු දෙක හා මේස් දෙක අනුමත වලංගු පිරිසිදු දෙකක් විය යුතු ය.

2.

ඒ දෙක පිරිසිදු තත්ත්වයේ පැළඳ තිබිය යුතුය.

3.

(වුළුවෙහි) අනිවාර්ය ස්ථානය ආවරණය කරන දෙකක් විය යුතුය.

(26) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක 1804 යටතේ වාර්තා කර ඇති අතර, ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක 1927 යටතේ වාර්තා කර ඇත.

4.

මස්ඟ් හෙවත් පිරිමැදීම සිදු විය යුත්තේ සුළු කිල්ලක අවස්ථාවකය. ලිංගිකත්වය හේතුවෙන් ස්නානය අනිවාර්ය වූ අවස්ථාවක හෝ ස්නානය අනිවාර්ය කරන වෙනත් අවස්ථාවක හෝ එසේ පිරිමැදීම වලංගු වන්නේ නැත.

5.

ආගමානුගත කළ නියමිත කාලය තුළ පමණක් මස්ඟ් සිදු විය යුතුය. එනම් පදිංචිකරුවකුට දහවලක් හා රාත්‍රියකි. (දිනකි.) මගියාට දහවල් තුනක් හා ඊට අදාළ රාත්‍රී තුනකි. (දින තුනකි.) නිවැරදි ලෙස මෙම කාලය ආරම්භ වනුයේ කිල්ලට හසුවීමෙන් පසු පළමු වතාවට මස්ඟ් කිරීමට ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ සිටය. පසුව පදිංචිකරුට අනුව එතැන් සිට පැය විසිහතරක කාලයක් වලංගු වන අතර ඉන් පසුව කාලය අවසන් වනු ඇත. එමෙන්ම මගියාට අනුව පැය හැත්තෑ දෙකක කාලයක් වලංගු වන අතර ඉන් පසුව කාලය අවසන් වනු ඇත.



පහත සඳහන් කරුණු තුනෙන් එකක් සිදු වීමෙන් මස්ත් කිරීමේ අවකාශය අවලංගු වී යනු ඇත.

1. අමු සැමි ලිංගික ඇසුර වැනි ස්නානය කිරීම අනිවාර්ය කරන යමක් සිදු වූ විටෙක, මස්ත් කිරීම අවලංගු වී යනු ඇත. එවිට ස්නානය කිරීම අනිවාර්ය වේ.

2. ඒ දෙක මත මස්ත් කිරීමෙන් පසු ඒ දෙක ගලවා දැමූ විටෙක,

3. ෂරිආව විසින් සලකා බලන ලද කාල සීමාව කල් ඉකුත් වී ඇත්නම්, මස්ත් කිරීම අවලංගු වේ.

* * *



තුන්වැන්න: ගමනේ දී සලාතය කෙටි කිරීමේ තීරණය

ගමනේදී සලාත් කෙටි කිරීම එය පුණර්ව ඉටු කිරීමට වඩා උතුම් ය.

නමුත් මගියා රකආත් හතරේ සලාතය හතරක් ලෙසම පුණර්වත් කළේ නම්, ඔහුගේ සලාතය නිවැරදි වන නමුත් ඔහු උතුම් දේට පටහැනිව ක්‍රියා කර ඇත.

මගියා තම ගමේ හෝ නගරයේ සියලුම නිවෙස් හැර දමා බැහැර වූ විටෙක සලාතය කෙටි කරයි.

මෙය විද්වතුන්ගේ බහුතර මතය වේ.





සලාතයේ වේලාව පිවිසීමෙන් පසුව ගමන් කළ
විටෙක, ඔහුට එය කෙටි කළ හැක.

හේතුව ඔහු අදාළ වේලාව බැහැර වීමට පෙර ගමන් කර ඇති
බැවිනි.

ලුහර් හා අසර් අතරත් මග්රිබ්හා
ඉෂා අතරත් ඒකාබද්ධ කිරීම
වනාහි,

එය මගියාට අවශ්‍ය අවස්ථාවක ඔහු සතු සුන්නා පිළිවෙතකි. ඔහු
ගමන ආරම්භ කර එහි දිගටම නිරත වන විට (පසු සලාතය) පෙරට
ගෙනැවිත් හෝ (පෙර සලාතය) පසුවට ගෙන යමින් හෝ තමන්ට
වඩාත් පහසු ක්‍රමයක් පිළිපදිමින් ක්‍රියා කරයි.



සලාතය ඒකාබද්ධ කිරීමට අවශ්‍යතාවක් මගියාට නොමැති විටෙක, ඔහු එසේ සලාතය ඒකාබද්ධ නො කරයි.

උදාහරණයක් ලෙස තමන් එක් තැනකට ගොඩ වැදී දෙවන සලාතයේ වේලාව ප්‍රවේශ වීමෙන් පසුව මිස ඔහු ගමන් කිරීමට අපේක්ෂා නොකරන්නේ නම්, එවිට වඩාත් උචිත වනුයේ සලාතය ඒකාබද්ධ නො කිරීමය. මක්නිසාදයත් ඒ සඳහා ඔහුට අවශ්‍යතාවක් නැති බැවිනි. හජ්ජතුල් වදාහි මිනාවට ගොඩවැදුණු අවස්ථාවේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එසේ සලාතය ඒකාබද්ධ නොකළේ ඒ සඳහා අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවූ බැවිනි.

අතිරේක සලාත් වනාහි,

පදිංචිකරුවා අතිරේක සලාත් ඉටු කරන පරිදි මගියා ද අතිරේක සලාත් ඉටු කරයි. ඔහු ලුහා සලාතය කියාමුල් ලෙයිල් හා අනෙකුත් සලාතයන් ද ඉටු කරයි. නමුත් ලුහර් මග්රිබ් ඉෂා සලාතයන්ට අදාළ සුන්නත් සලාතයන් හැර ඒවා ඉටු නොකිරීම සුන්නාවකි.

ගමනක දී ගුවන් යානයක හෝ මෝටර් රථයක හෝ නැවක හෝ එවැනි වෙනත් වාහනයක නැග ගමන් කරන්නා අතිරේක සලාතය ඒ මතට වී ඉටු කිරීම වලංගු වන්නේය.

නමුත් අනිවාර්ය සලාත් වනාහි, අපොහොසත් අවස්ථාවක හැර ඒ සඳහා ගොඩ බැසීම අවශ්‍ය වන්නේය.



පදිංචිකරුට පිටුපසින් සිට මගියා සලාත් ඉටු කිරීම වලංගු ය.

මගියා ඉමාම්ගේ සලාතය අනුගමනය කරමින් සලාතය ඉටු කරයි. එය සම්පූර්ණ සලාතය හෝ එක් රකආතයක් හෝ ඊට අඩු ප්‍රමාණයක් හෝ ලැබුණත් එලෙසම ය. එය කෙතරම්ද යත්, සලාම් පැවසීමට පෙර අවසන් අත්තහය්යාත් හි ඔහු සමග ප්‍රවේශ වුව ද ඔහු එය සම්පූර්ණ කරයි. විද්වතුන්ගේ ප්‍රකාශ අතරින් වඩාත් නිවැරදි ප්‍රකාශය එයයි.

සිව්වැන්න: හජ්, උම්රා හෝ වෙනත් ගමනකින් නැවත හැරී එන විට පිළිපැදිය

නැවත හැරී එනවිට ප්‍රමාදයකින් තොරව ඉක්මණින්ම හැරී ආ යුතුය. කිසිදු අවශ්‍යතාවකින් තොරව දිගු කාලයක් රැඳී නොසිටිය යුතුය.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

«السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَسَرَّابَهُ وَتَوَمَّهُ، فَإِذَا قَضَىٰ حَقَّهُ فَلْيُعْجِلْ إِلَىٰ أَهْلِهِ»⁽²⁷⁾.

"ගමන යනු වේදනාවෙන් කොටසකි. ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේවා ඔහු ඔහුගේ ආහාරය, ඔහුගේ පානය හා ඔහුගේ නින්ද වළක්වා ගනී. ඔබ අතරින් කිසිවෙකුගේ අවශ්‍යතාව හමාර වූ විටෙක, ඔහුගේ පවුල වෙත යාමට ඉක්මන් විය යුතුය."⁽²⁷⁾

ඔහු නැවත තම දේශය බලා හැරී යන්නට සිතූ විටෙක, වාහනය මත නගින අවස්ථාවේ කිව යුතු ගමනේ ප්‍රාථමික කියවයි.

ඊට අමතරව පහත ප්‍රාථමික ද එකතු කර ගනියි.

«أَيُّوْنَ تَأَيُّوْنَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ»⁽²⁸⁾.

"ආයිබුන තාඉබුන ආබ්දුන ලිරබ්බිනා හාමිදුන්"

(ආපසු හැරී නැවත සේන්ද්‍ර වූවෙමු, පව්වලට පාපොච්චාරණය කරන්නෙමු, අපගේ පරමාධිපතියාණන්ට නැමැදුම් කර ඔහු ප්‍රශංසා කරන්නෙමු.)⁽²⁸⁾

(27) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක 1797 යටතේ වාර්තා කර ඇති අතර, ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක 1342 යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(28) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (4116) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

ඔහුගේ ගමනින් ඔහු නැවත හැරී එන අතරවාරයේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් තහවුරු කළ ප්‍රාථර්නාවන් උසුරීම සතුටු දායකය. සැබැවින්ම එතුමාණෝ යම් යුද්ධයකට හෝ හජ් හෝ උමිරා වන්දනාවට පිරිසක් සමග පිටත්ව ගිය විට, මහපොළොවේ උස් ස්ථාන පසු කර යන විට තුන් වරක් තක්බීර් පවසයි.

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، سَاجِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ»⁽²⁹⁾.

"ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වන්දනු ලා ඡරික ලහු, ලහුල් මුල්කු වලහුල් හමීදු, වහුව අලා කුල්ලි ඡෙයිඉන් කදීර්, ආඉබුන තාඉබුන ආබිදුන සාජිදුන ලිරබ්බිනා හාමීදුන. සදකල්ලාහු වෑදහු, වනසර අබිදහු, වහසමල් අහ්සාබ වන්දහු"

(නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් කිසිවකු නැත. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නැත. සියලු රාජ්‍යයන් ඔහු සතුය. සියලු ප්‍රශංසා ද ඔහු සතුය. ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි බලය දරන්නාය. අපි අපගේ පරමාධිපතියාණන්ට ප්‍රශංසා කරමින්, සිරස නමස්කාර කරමින්, නමදිමින්, පාපක්ෂමාව අයැදමින් පැමිණෙන්නෙමු. අල්ලාහ් ඔහුගේ පොරොන්දුව සැබෑ කළේය. තම ගැත්තාට උපකාර කළේය. තනිව සිට සේනාවන් පරාජයට පත් කළේය.)⁽²⁹⁾



(29) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (1797) යටතේ වානරා කර ඇති අතර, ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක (1342) යටතේ ද වානරා කර ඇත.

ඔහු තම දේශය දුටු විටෙක පහත සඳහන් පරිදි ප්‍රාථමික කිරීම සතුටුදායකය.

«أَيُّوْنَ تَأْتِيُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ»⁽³⁰⁾

"ආගමුන තාගමුන ආබිදුන සාපිදුන ලිරබ්බිනා භාමිදුන."
 (අපි අපගේ පරමාධිපතියාණන්ට ප්‍රශංසා කරමින්, සිරස නමස්කාර කරමින්, නමදිමින්, පාපක්ෂමාව අයැදමින් පැමිණෙන්නෙමු.)⁽³⁰⁾

මෙය තම දේශයට ප්‍රවේශ වන තෙක්ම නැවත නැවතත් පවසා සිටියි. එය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ක්‍රියාවට අනුගතවය.

වෙන්ව සිටි කාලය දිගු කාලයක් වී තිබුණු විටෙක, තමන්ගේ පැමිණීම ගැන තම පවුලට නො දන්වා,

රාත්‍රියේ පැමිණෙන වේලාව ඔවුනට නො දන්වා, රාත්‍රියේ එකවර පැමිණීම යෝග්‍ය නොවේ. මක්නිසාදත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඒ ගැන තහනම් කර ඇත්තාහ. ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

«يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُطْرَقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا»⁽³¹⁾

"මිනිසෙකු රාත්‍රි කාලයේ තම නිවැසියන්ට තට්ටු කිරීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වැළැක්වූහ."⁽³¹⁾

වෙනත් වාර්තාවක් පැහැදිලි කරන පරිදි මෙහි ප්‍රඥාව මෙසේය.

«حَتَّى تَمْسُطَ الشَّعْثَةُ»⁽³²⁾, «وَسَتَجِدُ الْمَغِيْبَةَ»⁽³³⁾

"හිසකෙස් පිරා ගන්නා තෙක්⁽³²⁾ වෙන්ව සිටි තැනැත්තිය තම රහස්‍ය පෙදෙසේ රෝම බා ගන්නා තෙක්"⁽³³⁾

(30) මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හදිස් අංක (715) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(31) 'අෂ්-ෂායා' යනු: තෙල් නොගත හිස නො පිරා දිගු කාලයක් හිසකෙස් පවතින තත්ත්වයයි. 'ඉස්තහ්දාද්' යනු: රෝම බැම සඳහා යම් මෙවලමක් භාවිත කිරීමය. 'අල්-මුහිබා' යනු තම ස්වාමිපුරුෂයා නැති කාන්තාවය. -අත්-තහ්ෆීර් ෆි ෂහරී සහිෆ් මුස්ලිම් - අල්-අස්බහානි (පිටුව: 292).

(32) මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හදිස් අංක (715) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

(33) මෙය ඉමාම් නසාබී විසින් හදිස් අංක (9099) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

තවත් වාතරාවක

«فَيَرْسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا، يَخْوِفُهُمْ أَوْ يَلْتَمِسُ عَشْرَتَهُمْ»⁽³⁴⁾.

"තම පවුලේ විශ්වාසවන්තභාවය සැක කරන සහ ඔවුන්ගේ වැරදි ගැන ඔත්තු බලන ආකාරයට (අනපේක්ෂිතව) රාත්‍රී කාලයේ පුද්ගලයකු තම පවුලට පැමිණීම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තහනම් කළහ."⁽³⁴⁾

ගමනක නිරත වී නැවත පැමිණෙන කෙනෙකු තමන්ට අසලින් ඇති මස්ජිදය වෙත ගොස් රකආත් දෙකක් ඉටු කිරීම සතුටුදායක වේ.

මක්නිසාදයත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එසේ සිදු කර ඇති බැවිනි.



(34) මෙය ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් හදිස් අංක (2428) යටතේ වාර්තා කර ඇත.

එමෙන්ම ගමනක නිරත වී නැවත පැමිණෙන මගියා තම නිවැසි එමෙන්ම අසල්වාසී දරුවන් සමග ආදරයෙන් කටයුතු කිරීමත්, ඔවුන් ඔහුව මුණ ගැසුණු විටෙක ඔවුන් සමග දැහැමිව කටයුතු කිරීමත් සතුටු දායකය.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී: නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මක්කාවට පැමිණි කල්හි, එතුමාණන්ව අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ කුඩා දරුවන් මුණ ගැසුණු විට අත් දෙකින් එක් දරුවකු ද අනෙක් දරුවා තමන්ට පිටුපසින් ද ඔසුවා ගත්හ. අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු ජූනර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පැවසූහ:

"كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ تَلَقَّيْنَا بِنَا، قَالَ: فَتَلَقَّيْنِي بِوَبَاحْسَنِ أَوْ بِأَحْسَنِ، قَالَ: فَحَمَلْتُ أَحَدَنَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَالْآخَرَ خَلْفَهُ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ" (35)

"නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගමනක් අවසන් කර නැවත පැමිණි විටෙක අප මුණ ගැසෙයි. මාව මෙන්ම හසන්ව හෝ හුසෙයින්ව මුණ ගැසෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවසීය: "අප අතරින් එක් අයකු එතුමාණන්ගේ ඉදිරියෙන් ද අනෙක් කෙනා එතුමාණන්ගේ පසුපසින් ද සිටින සේ මදිනාව තුළට පිවිසෙන තෙක්ම එතුමාණෝ උසුලාගෙන සිටියහ." (35)

තෑගිහෝග පිරිනැමීම සතුටුදායකය. එය හදවත් සන්සුන් කර අමනාපකම් ඉවත් කරනු ඇත. එය පිළිගැනීමත් ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමත් සතුටු දායකය.

ආගම තහනම් කළ දෙයක් නිසාවෙන් හැර එය ආපසු හරවා දීම පිළිකුල් සහගතය. මක්නිසාද යත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කර ඇත්තාහ.

«فَادُوا الْحُبَّ» (36)

"ඔබ අන්‍යෝන්‍යව ත්‍යාග පිරිනමා ඔබ එකිනෙකා අතර සෙනෙහස ඇති කර ගන්න" (36)

(35) මෙය අස්-සුනන් කුබ්රාහි හදීස් අංක (11946) යටතේ බයිහකි තුමා විසින් වාර්තා කර ඇත.

(36) මෙය අල් අව්සන්හි හදීස් අංක (97) යටතේ තබ්රානි තුමා වාර්තා කර ඇත.



මුස්ලිම්වරුන් අතර සෙනෙහස ඇති වීමට තායාගය හේතුවක් වේ.



මගියා තම ගමට හැරී පැමිණි විට වැළඳ
ගැනීම ද සතුටු දායක වේ.

මක්නිසාදයත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සහගාමීන් ඒ ගැන පවසා ඇති බැවිනි. අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පවසා සිටියේය:

"ඔවුහු එකිනෙකා මුණ ගැසුණු විටෙක,
ඔවුන් එකිනෙකා අතට අත දුන් අතර
ගමනකින් හැරී ඔවුන් පැමිණි විටෙක,
ඔවුන් එකිනෙකා වැළඳ ගත්හ."⁽³⁷⁾

අපගේ නබි මුහම්මද් තුමාණන් හට අල්ලාහ්
ශාන්තිය හා සමාදානය ලබා දෙත්වා!

(37) මෙය ඉමාම් බුහාරි විසින් හදිස් අංක (3116) යටතේ වාතරා කර ඇති අතර, ඉමාම් මුස්ලිම් විසින් ද හදිස් අංක (100 යටතේ වාතරා කර ඇත.

පටුන

ගමනක පිළිපැදිය යුතු විනය හා එයට අදාළ නීතිරීති.	3
පළමුව: ගමනක පිළිපැදිය යුතු විනය	4
දෙවැන්න: ගමනේ දී පිරිසිදුකම.	1 8
තුන්වැන්න: ගමනේ දී සලාතය කෙටි කිරීමේ නීතිරීති:	2 2
සිව්වැන්න: හඬ, උමරා හෝ වෙනත් ගමනකින් නැවත හැරී එන විට පිළිපැදිය යුතු ආචාර ධර්ම:	2 6

HADIYAH
HAJI & MU'TAMR'S GIFT



هدية
هدية الحاج والمتممر



www.hadiyah.org.sa